

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 1. Utrùm vulgata nostra editio latina habeat authenticam, tum
intrinsicam, tum extrinsicam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83614)

R.1. Novatores imitari gentiles, qui, ut Patres restantur, libros nostros sacros irridebant, eò quòd in illis sermo incultus esset & impolitus, imò & solæcismis arque barbarismis inquinatus esset, eoque nomine christianos contemnebant.

R.2. Multa in vulgata nostra editione tanquam solæcismos & barbarismos perperam reprehendi ab aliquibus novatoribus; cum sint optima & maximè latina. Quòd si qui tamen in vulgata nostra editione sunt solæcismi & barbarismi, immeritò imputantur B. Hieronymo; sed vel irreperunt negligentia, aut imperitia librorum: vel in libris quos emendavit B. Hieronymus, ab eo manere permitti sunt graves ob causas, ob quas etiam post B. Hieronymi tempora illos manere permittit Ecclesia.

Addo solæcismos & barbarismos illos, si qui reperiuntur in vulgata nostra editione, non obstat, quin summa in suo genere eloquentia polleat, & mirabilem ad permovendos animos habeat energiam. Compertam atque calamitratam sermonis novitatem præoptent novatores, sectentur dictionum flores & lenocinia: orationis gravitas, perspicuitas, simplicitas, & quadam cum majestate conjuncta antiquitas, inculta licet, ut videtur novatoribus, & impolita, quas dotes in vulgata nostra editione agnoscit, quisquis æquus rerum æstimator est, nobis sufficiunt.

Obj.2. Si tantam hebraicæ linguæ peritiam habuit, quare vulgata nostra editio tam sæpe dissentit ab hebræo textu?

R.1. Vulgatam nostram editionem in aliquibus specierentis dissentire, hoc est, quibusdam videri quòd dissentiat ab hebræo; vel quia, un observat Serrarius noster, sæpe hebræarum vocum significatio multiplex est, & unus unam significationem eligit, alius verò aliam; vel quia interdum unius vocis hebraicæ significationes omnes unus aliquis locus admittit, vel quia vis & usus vocis latinæ non sunt satis perspecta, & ita malè putatur vocem latinam non satis assequi & exprimere vim vocis hebraicæ; vel quia hebraicarum vocum vis non est satis cognita, eò quòd de illa consuluntur recentiores hebræi, seu hebræoli, eorumque judicio, dictionariis, & commentariis fides habetur. Hebræis autem recentioribus plurimarum vocum hebraicarum significationem obscuram aut etiam ignotam esse docent eruditi multi. Multis igitur & variis de causis fieri potest, ut quibusdam Hieronymi translatio videatur ab hebræo discrepare in aliquibus, in quibus re ipsa non discrepat, sed cum illo consentit.

R.2. Cum utriusque linguæ peritis, vulgatam nostram editionem in aliquibus ab hebræo dissentire, nec inde sequi, quòd Hieronymus aliquando malè vertit; Ratio est, quia textus hebræus, qualis nunc extat, non est purus & integer: quare dico textum hebræum iis in locis, in quibus ab eo dissentit vulgata nostra corruptum esse, & Hieronymum habuisse meliora & correctiora exemplaria, quibus planè consona fuit ejus interpretatio, quæ proinde iis etiam in locis, in quibus à textu hebræo, qualem nunc habemus, discrepat, originali scripturæ concors est.

Porro textus hebræus in aliquibus locis vitiatum est, vel oscitantia aut incitia librorum: quod facile contingere potuit propter maximam plurimarum litterarum hebraicarum in figura similitudinem; unde maximè pronum est unam litteram pro altera, & ita unam vocem pro altera voce exscribere; nec in libris hebraicis exscribendis errata omnia vitari possunt sine magna diligentia & linguæ peritia; vel imperitia, aut malitia Massoretharum; si verum est, quòd multi docent eruditi, Massorethas textui hebræo puncta & interpunctiones non nisi post Hieronymi mortem addidisse; nam sine absolutissima linguæ hebraicæ scientia, facile potuerunt aliquando in punctis & interpunctionibus addendis errare, non bene legendo; & cum absolutissima linguæ hebraicæ scientia, potuerunt ex pluribus ejusdem loci lectionibus eam antepone, quæ falsis eorum præjudiciis magis faveret.

XX

DISPUTATIO III.

De authenticâ veteris & vulgatæ editionis latine.

NOta. Authentica græcè idem est, quod authoritas latinè. Unde editionem aliquam authenticam esse, & authoritatem habere, unum & idem sunt; & quia editio aliqua eætenus authoritatem habet, quatenus fidem meretur; unum & idem sunt editionem aliquam authenticam esse, & fidem mereri.

Nota iterum. Authentica editionis seu versionis (editionis enim nomine hic versionem alicujus scripturæ originalis intelligimus) duplex distinguenda est, intrinseca scilicet & extrinseca. Authentica intrinseca est versionis conformitas cum scriptura originali quoad res & sententias ab hujus scripturæ autore expressas. Authentica extrinseca, qualem hic intelligimus, est legitima & infallibilis declaratio conformitatis, quam habet versio cum scriptura originali.

Nota 3. Authentica intrinseca potest esse sine extrinseca, & non vicissim; nam versio aliqua potest esse conformis scripturæ originali, nec tamen ut talis declarari per legitimam & infallibilem authoritatem. At declaratio conformitatis cum scriptura originali, facta per authoritatem infallibilem, cadere non potest nisi in versionem verè conformem cum originali scriptura, cujus est interpretatio.

Nota 4. Authentica intrinseca est ab interprete, qui rectè & fideliter scripturam originalem transfert: extrinseca verò non potest esse nisi ab Ecclesia, quæ sola legitimam simul & infallibilem habet authoritatem declarandi versionum conformitatem vel diffinitivam cum scriptura originali. Denique per authenticam intrinsecam versio est authentica quoad se, vel, si vis, simpliciter authentica est, seu apta ad fidem faciendam; per extrinsecam verò est authentica quoad nos, hoc est, certò & infallibiliter nobis innoteat ut scripturæ originali conformis, adeoque fide digna, & authentica.

Nota 5. Vulgatam nostram editionem latinam pro authentica habendam non esse, in eaque innumerabiles errores deprehendi, magno consensu tenent novatores, Lutherani scilicet, Zuingliani, Anabaptistæ & Calvinistæ, cum aliquo tamen inter se dissensu; nam Lutherani volunt Lutheri versionem, & quidem solam, habendam esse pro authentica; reliqui verò nullam esse versionem authenticam, nec ad unam aliquam versionem Ecclesiam esse alligandam contendunt. Sed contra illos vulgatam nostram editionem ut infallibiliter authenticam defendunt Doctores catholici omnes; quamvis de ejus authenticæ latitudine non omnino inter se consentiant.

ARTICULUS I.

Utrum vulgata nostra editio latina habeat authenticam, tum intrinsecam, tum extrinsecam.

RESPONSIO I.

Vulgata nostra editio latina habet authenticam intrinsecam.

Prob. Illa versio est intrinsecè authentica, quæ scripturæ originali conformis est quoad res & sententias à scriptore sacro expressas. Atqui vulgata nostra editio scripturæ originali, cujus est interpretatio, conformis est quoad res & sententias à scriptoribus sacris expressas. Ergo, &c. Major patet ex 2. notabili.

Prob. min. 1. De libris veteris Testamenti, ex hebræo translatis ab Hieronymo, authoritate Gregorii magni, lib. 20. expos. mor. in Job. c. 23. ubi Hieronymi ex hebræo translationem, quam novam vocat, veteri seu Italæ translationi antepone, eò quòd tunc temporis eam cuncta melius transfudisse, constans esset.

esset omnium sententia; disertique verbis asserit credendum esse quicquid in ea dicitur.

Authoritate S. Isidori, lib. 6. originum, cap. 4. ubi scribit Hieronymi ex hebræo translationem ceteris omnibus, adeoque etiam illi, quæ tunc vetus & Vulgata vocabatur, anteferi, eò quod longè excellat ceteris omnibus: quanti tamen versio Italæ, antequam suam ex hebræo edidisset Hieronymus, fieret in Ecclesia latina, facile colligitur ex verbis Augustini, lib. 2. de doct. christ. cap. 15. ubi affirmat eum ceteris omnibus, quæ tunc temporis infinito penè numero circumferebantur, anteposendam esse quod præstaret illis omnibus.

Suffragio Judæorum, qui eadem ætate qua Hieronymus, vixerunt, & suo calculo comprobantur ejus ex hebræo translationem, consensum illam esse veracem, hoc est, archetypo consonam; cum simul, quod observandum est, ipsos lxx. interpretes, in multis errasse contenderent; ut patet ex Augustino, lib. 18. de civit. cap. 43. Quare Judæi illi Hieronymianam versionem lxx. interpretum versione meliorem esse ingenue agnoscebant.

Conscientia ipsius interpretis, qui non semel in suis præfatiunculis ad ipsos Hebræos, insensibilis Christiani nominis hostes, provocare non veretur. Nam sic ait in præfat. in Pentat. *Quid livore torqueris? Quid imperitorum animos contra me concitas? scibi in translatione tibi videor errare, interroga Hebræos; diversarum urbium magistros consule.* Et in præfat. in lib. Reg. *Si incredulus es, lege grecos codices & latinos, & confer cum his opusculis quæ nuper emendavimus, & ubicumque inter se discrepare videris, interroga quemlibet Hebræorum, cui magis accommodare debeas fidem.* Et præfat. in lib. Paralip. *Si quis in hac interpretatione, voluerit aliquid reprehendere, interroget Hebræos & tunc nostro labori, si poterit, adhaereat.* At quis tantæ sanctitatis ac modestiæ vitium nimie confidentiæ reum postulavit. Quis crederet hominem singulari prudentia præditum, sese incerta Judæorum fidei commissurum fuisse, nisi veritatem translationis suæ exploratissimam habuisset? Judæi interpretationem Hieronymi examinarunt diligenter, & cum textu hebræo collatam falsi sunt veracem esse, imò & lxx. seniorum interpretatione meliorem. Dicunturne Hieronymi famæ plus studuisse, quam veritati, & homini extraneo, atque vel ob solum Christiani nomen sibi in viso maxime, plus quam suis, prodita veritate indulisse?

Ex casibus obreptatorum Hieronymi conatibus: nam ad detrahendum ejus interpretationi, eamque apud omnes infamandam, nihil non moliti sunt; & tamen statim cum plausu excepta fuit in Ecclesia latina, atque primum Italæ, quæ tunc sub nomine veteris vulgatae circumferebatur, & manibus omnium terebatur, æquiparata; tum postea ita prælara, ut sola incolumis permanserit, æmula prorsus neglecta, & vermibus tradita.

Ex dotibus denique interpretis: nam concurrerunt in Hieronymo omnia ad puram & veram translationem necessaria, & aperte colligitur ex dictis disp. 2. art. ultim. & adhuc breviter ostenditur. Ad puram & veram translationem tria sufficiunt, nempe incorrupta exemplaria scripturæ interpretandæ, utriusque linguæ, hoc est, & illius ex qua, & alterius, in quam sit translatio, perfectissima notitia; & industria atque studium, quantis opus fuit, posita. Atqui Hieronymus 1. habuit integerrima textus hebræi exemplaria, ut ex eodem Hieronymo & Augustino aliis ostendimus, & facile concedunt eruditi, qui magno inter se consensu tenent, non nisi post Hieronymi & Augustini tempora depravatum fuisse textum hebræum. 2. Habuit absolutissimam utriusque linguæ, hebræicæ scilicet & latinæ notitiam, ut à nobis suo loco probatum est, & adhuc probari posset ex catholicorum Doctorum unanimi consensu. Pro omnibus hic unus sit Salmeron proleg. 3. de can. script. ubi sic de Hieronymo loquitur: *Quem Deus singulari rerum divinarum atque humanarum doctrina instruxit, & linguarum trium*

Simonnet Theol. Tom. II.

(hebræicæ, græcæ & latinæ) peritiam ad miraculum usque ornavit. Addo ex heterodoxorum castris Davidem Chytræum in onomastico hæc de Hieronymo scribentem: *Hieronymus hebræo simul, & græco latineque venustus eloquio, morum exemplar, mundique magister.* 3. Denique ab Hieronymo tantum industria, tantumque studii in transferendo positum esse, quantum poni humanitatis ambigere non sinunt ejus religio eximia, summa verbi divini reverentia, tanta ad studium & meditationem, quanta non fuit major unquam, propensio, & nunquam exhausta laboris patientia.

Prob. min. 2. De libris novi Testamenti, ab Hieronymo emendatis, ex facto Damasi summi Pontificis, doctrina pariter & sanctitate celebris, qui Hieronymo latinæ novi Testamenti editionis emendanda onus imposuit: non enim tantum Pontificem tanti momenti provinciam, nisi viro ad id exequendum maxime idoneo demandatum fuisse, omnino credendum est.

Ex Augustini testimonio: nam epist. 10. ad Hieronymum sic cum alloquitur: *Non parvas Deo gratias agimus de opere tuo, quod Evangelium ex græco interpretatus es, quia pene in omnibus nulla offensus est, cum scripturam græcam contulerimus.* Illud autem, *pene in omnibus nulla offensus est*, innuit, non Hieronymum aliquando in emendatione sua à vero aberrasse, sed, quod aliud est, aliquid Augustino circa emendationis illius veritatem superfuisse difficultatis, quod hominis veteris, qualis eatenus extiterat, editionis lectioni afuero contigisse, quis mirabitur?

Ex omnibus ad bonam emendationem in eo qui illud in se onus suscipit, requisitis, quorum nihil Hieronymo defuit. Nam 1. Hieronymus habuit integra græci textus exemplaria. 2. Utriusque linguæ, græcæ scilicet & latinæ peritissimus fuit. 3. Tantam ab eo diligentiam, quanta ad rectam emendationem opus fuit, adhibitam fuisse, probant ejus probitas, fides, religio. Ergo, &c.

Prob. min. 3. De tota Vulgata. Translatio illa scripturæ originali conformis est, quam ut talem universa recipit Ecclesia: nam si in re tanti momenti errare potest Ecclesia, malè dicitur ab Apostolo 1. ad Timoth. cap. 3. *Columna & firmamentum veritatis*; & falsa est illa Christi promissio, Matth. cap. 16. *Porte inferi non prævalent adversus eam.* Atqui universa Ecclesia, solis heterodoxis reclamantibus, vulgatam nostram editionem ut germanam originalem scripturæ interpretationem recipit, de quo nemo dubitat. Ergo, &c.

Amplius. Ecclesia à Gregorii magni tempore hæcenus vulgatam nostram editionem, rejectis aut saltem neglectis omnibus aliis versionibus, ut germanam scripturæ originalem interpretationem habuit. Ergo vel vulgata nostra editio scripturæ originali conformis est, vel Ecclesia hæcenus per mille annos & amplius caruit germanæ scripturæ originalem translatione, gravissimèque erravit, spuriam & falsam scripturæ originalem interpretationem pro vera & germana habendo. Secundum repugnat evidenter Apostolo, Ecclesiam vocanti *columnam & firmamentum veritatis*, atque ipsimet Christo promittenti portas inferi adversus eam nunquam esse prævalituras, seque ei defuturum nunquam, cum ait Matth. cap. ult. *Ece ego vobiscum sum omnibus diebus, usque ad consummationem sæculi.* Ergo, &c.

Prob. ant. hujus argumenti ex Patribus & Doctoribus, qui à Gregorii magni tempore floruerunt in Ecclesia, Isidoro scilicet, Beda, Rabano Mauro, Anselmo, Bernardo, Hugone Victorino, Thoma Aquinate, &c. Nam Beda sæculo octavo, Rabanus nono, Anselmus undecimo, Bernardus & Hugo duodecimo, & Thomas decimo tertio, aliquos vel omnes vulgatæ nostræ libros exposuerunt. Ante illos autem sæculo septimo scripserat Isidorus lib. 1. de officiis c. 12. Hieronymi ex hebræo editione, quam certè vulgata nostra editio ut majorem sui partem complectitur, generatim omnes Ecclesias usquequaque uti.

RESPONSIO II.

Vulgata nostra editio habet etiam authenticam extrinsecam.

Prob. Editio illa habet authenticam extrinsecam, cuius conformitas cum scriptura originali declarata est per legitimam & infallibilem auctoritatem, ut patet ex secundo not. Atqui vulgata nostra editionis conformitas cum Scriptura originali per legitimam & infallibilem auctoritatem declarata est, ut patet ex sess. 4. Synodi Tridentinae, ubi dicitur: *Insuper eadem sacrosancta Synodus considerans, non parum utilitatis accedere posse Ecclesiae Dei, si ex omnibus latinis editionibus, quae circumferuntur, sacrorum librorum, quanam pro authentica habenda sit, innotescat, statuit & declarat, ut haec ipsa vetus & vulgata editio, quae longo tot saeculorum usu in ipsa Ecclesia probata est, in publicis lectionibus, predicationibus & expositionibus pro authentica habeatur, & ut nemo illam reicere, quovis praetextu, audeat vel presumat.* Ergo, &c.

Porro contra hoc Synodi Tridentinae decretum ferociter grunniunt Kemnitius pro Lutheranis, & pro Zuvinglianis Calvinus, quia nimirum si valet hoc decretum, de Lutheranis & Zuvinglianis actum est; cum eos aperte damnet vulgata nostra; quod agnosce Kemnitius, cum ait, Tridentinum Concilium ideo voluisse vulgatam editionem esse authenticam, quia tota transformata est ad dogmata pontificia, sed ut illis obstruatur os, sit

ARTICULUS II.

Respondetur iis quae contra secundam nostram assertionem obijciuntur.

Objicies cum haereticis. Hoc Tridentini Concilii decretum nullius est auctoritatis. Ergo, &c. *R. neg. ant.* quod intolerabilem continet errorem. Nam 1. hoc decretum legitimum est; sicut enim veras scripturae originalis interpretationes à falsis discernere, ita & quamquam pro veris & germanis habenda sunt statuere, pertinet ad Ecclesiam. 2. Hoc decretum errori obnoxium esse non potest: alioquin Ecclesia non est columna & firmamentum veritatis, & porta inferi adversus eam prevalere possunt.

Prob. tamen ant. 1. Hoc decretum est inutile: quid enim utilitatis sperari potuit ex eo, quod vulgata editio ceteris omnibus anteponebatur, & praeter ceteris omnibus authentica declararetur? 2. Est imprudens: nam nulla potuit esse ratio sufficiens vulgatam editionem ceteris omnibus anteponendi, illamque praeter ceteris omnibus authenticam declarandi; cum innumerabiles errores habeat, saepissime à principigenio textu diffideat, multa obscure interpretatur, quaedam praetermittat, quaedam adiciat. 3. Est absurdum: cum enim approbat vulgatam editionem, simul infinita, quibus scateret, menda probat. 4. Est iniquum: nam meram interpretationem ipsis fontibus hebraeis & graecis anteponebat. Ergo, &c. *R. neg. ant.* quoad omnes partes.

Ad primam autem dico, quod una aliqua versio praeter ceteris omnibus certam habeat auctoritatem in Ecclesia, perutile esse, imò & necessarium, ad quietandos animos, & lites quibus fides in periculum adducitur, impediendas, aut saltem dirimendas: nam ex multitudine versionum aequalis aut penè aequalis auctoritatis, facile oriuntur controversiae fidei periculosa; & cum illa versionum aequalis aut penè aequalis auctoritatis multitudine, orta controversiae dirimi non possent, unis unam, & aliis aliam versionem obtendentibus; aut certe non possent, nisi ad fontes hebraeos vel graecos recurrendo, quod molestissimum esset, imò & vix possibile; cum ii, quorum est fidei controversias decidere, nulli aut fere nulli sint, qui linguam hebraicam, & pauci qui graecam calleant.

Haec in re suffragantur nobis etiam inter novatores plurimi, qui versionum multitudinem improbant, & ab illa fidei periculum imminere agnoscunt, atque

fateri coguntur de re Ecclesiae esse, unam aliquam versionem praeter ceteris auctoritatem habere, cui omnes acquiescere teneantur. Unum pro omnibus audiamus Beza in praefat. novi Testamenti. *Quam necessarium sit, inquit, in Ecclesia Dei extra emendatam sacrarum nostrarum tabularum latinam interpretationem (quae scilicet ab omnibus recipiatur, & auctoritatem sola obtineat) non est, quod pluribus conemur ostendere, cum de eo nemo possit dubitare, quin sese pietati ac religioni christiana inimicum esse profiteatur.* Hinc in eadem praefat. vult Reges ac Principes nihil habere antiquius, quam ut utriusque Testamenti interpretatio semel ederetur, cuius, quoad fieri posset, sacra & inviolata esset auctoritas.

Porro quod Beza volebat à Regibus & Principibus fieri, nec tamen ab eis factum est, imò nec fieri potuit, cum negotium hoc, non saeculari, sed soli ecclesiastico foro obnoxium esse possit; legitima & suprema, velint nolint heterodoxi, auctoritate praestitit Synodus Tridentina, non quidem novam versionem, quali minime opus fuit, procudendo, sed antiquissimam ab auctore praestantissimo elaboratam partim, partim emendatam, à Patribus, aliisque doctis ac sanctis viris, quorum post Gregorii magni tempora floruerunt, expositam vel laudatam, à Conciliis generalibus in rebus fidei citaram, longo tot saeculorum usu in Ecclesia Dei probatam, novatoribus, eo tantum nomine, quod eorum errores aperte damnaverent, invisam, pro authentica habendam esse; irretractabili judicio decernendo, simulque praecipiendo, ut à librorum mendis accuratissime expurgaretur, quod procurantibus summis Pontificibus, executioni mandatum est à viris omni eruditionis genere instructissimis, in urbem accitis.

Ad secundam partem dico, Tridentinae Synodo vulgatam nostram editionem ceteris omnibus anteponendi, eamque praeter ceteris omnibus authenticam declarandi rationem sufficientissimam fuisse eam quam assert in suo decreto, nempe quod haec editio longo plurimorum saeculorum usu in Ecclesia probata esset, ut germana originalis scripturae interpretatio, quod ejus cum originali scripturae conformitatis certissimum erat argumentum.

Ad id quod ibidem ex heterodoxis additur, vulgatam nostram editionem innumerabilibus scaterere erroribus, adeoque immerito declaratam esse authenticam, dico hoc esse putidissimum mendacium Calvinii, & aliquorum aliorum ejusdem farinae hominum, quorum adversus hanc nostram editionem calumnias omnes planè diluunt Doctores catholici, ut Bellarminus, lib. 2. de verbo Dei, cap. 12. 13. 14. & Gretzerus in horum Bellarmini capitulum defensione, ubi omnia quae vulgata nostra per fas & nefas obiectant novatores, accuratè dissolvit, eamque ab omnibus, quos ei partim ex imperitiis, partim ex malitia impingunt, erroribus vindicat.

Ad tertiam partem dico, Synodum ita authenticam declarasse vulgatam nostram editionem, ut simul errata particularium exemplarium, quam fieri posset accuratissime, emendari jufferit. Sic enim eadem, sess. 4. loquitur: *Decernit & statuit (Synodus) ut posthac sacra scriptura, potissimum vero haec ipsa vetus & vulgata editio quam emendatissime imprimatur.* Synodus igitur errata, quae in particularibus exemplaribus habebat vulgata nostra, non approbavit, sed improbavit, & ab illis vulgatam nostram expurgari voluit.

At inquit. Synodus authenticam simpliciter declarando, & ita simpliciter approbando vulgatam editionem, particularia illius, qualia tunc extabant, exemplaria simpliciter approbavit. Atqui particularia exemplaria vulgatae editionis, qualia tunc extabant, variis in locis mendosa erant & vitiosa. Ergo Synodus authenticam simpliciter declarando, & ita simpliciter approbando vulgatam editionem, simul & indivisibiliter menda & vitia, quibus haec editio scatebat in suis exemplaribus, approbavit. Ad solutionem

Nota. Menda sunt duplicis generis: alia enim possunt